

Lausunto

17.04.2026

Asia: VN/27681/2025

Lausuntopyyntö sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain kehittämistarpeiden arviomuistiosta

Lausunnonantajan lausunto

Kommenttinne arviomuistion luvusta 5 (Valvontalain 1 luku Yleiset säännökset)

Siun sote toteaa, että jokaisen sosiaalihuollon asiakkaan palvelut perustuvat lähtökohtaisesti yksilölliseen palvelutarpeen arvioon ja asiakassuunnitelmaan. Tämän palvelukokonaisuuden osana voi olla toimintoja, joiden tuottamisesta on tarkoituksenmukaisinta vastata toimija, joka ei ole sosiaalihuollon ammattihenkilö. Mikäli nämä kaikki eri toimijat veloitettaisiin rekisteröitymään soteriin, synnyttäisi se liian suuren hallinnollisen taakan valvontaviranomaiselle sekä vaarantaisivat palvelujen saatavuuden erityisesti syrjäseuduilla.

Siun sote toteaa, että valvontalain luonne huomioon ottaen tulisi sosiaali- ja potilasasiavastaavatoimintaa koskeva valvonta painottua enemmän omavalvontaan ja viranomaisvalvonnassa organisaatiolle annettavaan hallinnolliseen ohjaukseen, kuin kohdistaa hallinnollista ohjausta yksittäiseen asiavastaavaan. Valvontalain mukaisesti palvelunjärjestäjän vastuulla on varmistaa omavalvonnalla sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien lainmukainen hoitaminen, ja lupa- ja valvontavirasto valvoo sosiaali- ja terveystyöpalvelujen järjestämisen ja tuottamisen lainmukaisuutta sekä antaa siihen liittyvää ohjausta. Lainsäädäntö kaipaa selkeyttämistä erityisesti sen osalta, mille palvelunjärjestäjän toiminnan tasolle hallinnollinen ohjaus valvontalain 38 §:n mukaisissa tilanteissa kohdistuu sosiaali- ja potilasasiavastaavien osalta, koska sosiaali- ja potilasasiavastaavatoiminnan vastuuhenkilöt toimivat usein itse asiavastaavina pienissä työyksiköissä.

Kommenttinne arviomuistion luvusta 6 (Valvontalain 2 luku Palveluntuottajaa ja toimintaa koskevat edellytykset)

Siun soten näkemyksen mukaan vuokratyövoimaa koskeva rikosrekisteriotteiden tarkastamiseen liittyvä sääntelyaukko on todellinen asiakas- ja potilasturvallisuusriski ja tältä osin lainsäädäntöä on pikaisesti korjattava. Nykyinen käytäntö mahdollistaa työskentelyn haavoittuvassa asemassa olevien parissa vuokrafirman kautta ilman rikosrekisteriotteen tarkastamista.

Kommenttinne arviomuistion luvusta 7 (Valvontalain 3 luku Palveluntuottajien ja palveluyksiköiden rekisteröinti)

Siun sote toteaa, että arviomuistio antaa erittäin vahvan tuen näkemykselle siitä, että Soteri-rekisteröintimenettely on tällä hetkellä yksi valvontalain haastavimmista kokonaisuuksista. Rekisteröinti on osoittautunut huomattavan raskaaksi sekä palveluntuottajille että viranomaisille, ja rekisterin ruuhkautuminen on jo vaikuttanut palvelujen saatavuuteen. Hyvinvointialueen palvelurakenne ei istu Soteri-rekisterin malliin, mikä johtaa päällekkäiseen hallinnolliseen työhön. Rekisteröintiä ja tietojen päivitystä tulisi keventää ja suhteuttaa toiminnan riskeihin, toimijoiden kokoon ja palvelujen luonteeseen. Mikäli lakiin ei ole tulossa muutoksia, tarvitsevat hyvinvointialueet rekisteröintiin liittyen pikaisesti nykyistä tarkempaa ohjausta.

Kommenttinne arviomuistion luvusta 8 (Valvontalain 4 luku Omavalvonta)

Arviointimuistion sivulla 75 viitataan Valviran antamaan palautteeseen valvontalain 34 §:n 2 momentin osalta. Valviran mukaan on resurssien tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen käytön näkökulmasta perusteltua, ettei lupa- ja valvontavirastolle ilmoitettaisi kuin vain niistä epäkohdista, joita palvelun tuottaja tai järjestäjä ei ole kyennyt omavalvonnallisesti korjaamaan tai hallitsemaan. Siun sote yhtyy tähän arvioon ja toteaa, että nykysääntely lisää myös palvelun järjestäjän- ja tuottajan näkökulmasta tarpeettoman paljon ilmoittamisen velvoitteita asioissa, joiden osalta on jo olemassa suunnitelmat asioiden korjaamiseksi.

Ilmoitusvelvollisuuden muuttaminen myös edistäisi osaltaan valvontalain yhtä perusideaa epäkohtien ja puutteiden korjaamisesta ensisijaisesti siellä, missä niihin voidaan parhaiten vaikuttaa.

Arviointimuistiossa ilmaistaan myös mahdollisuus antaa erillinen asetus, erityisesti palvelunjärjestäjän omavalvontaa koskien. Siun sote pitää tätä ajatusta kannatettavana. Palvelun järjestämisen omavalvonta on teema, johon liittyy paljon ohjauksen tarvetta ja yhdenmukaisten toimintatapojen kehittämisen haastetta. Valvontalakia täsmentävällä asetuksella voisi selkeyttää esimerkiksi omavalvontaohjelmalta odotettavia asioita, muun järjestämisvastuun toteuttamisen ohella.

Kommenttinne arviomuistion luvusta 9 (Valvontalain 5 luku Viranomaisvalvonta)

Siun sote toteaa, että arviomuistio vahvistaa sen, että valvonnan rooli- jaot, erityisesti omavalvonnallisesti käsiteltävien asioiden suhde viranomaisvalvontaan, ovat nykyisellään epäselviä. Hyvinvointialueet eivät saa riittävästi tietoa siitä, millä perusteella valvontaviranomainen siirtää ilmoituksia omavalvontaan tai milloin se itse käynnistää valvontatoimia.

Riskiperusteinen valvonta on kehittymässä, mutta sen toimeenpanoa haittaa suuri alueellinen vaihtelu ja edelleen puutteellinen ohjaus.

Kommenttinne arviomuistion luvusta 10 (Valvontalain 7 luku Erinäiset säännökset)

-

Kommenttinne arviomuiston luvusta 11 (Valvontalain 8 luku Voimaantulo)

-

Kommenttinne arviomuiston luvusta 12 (Erinäiset kysymykset)

-

Muut kommenttinne arviomuistiosta

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta arvioida kattavaa ja hyvin koostettua arviointimuistiota. Arviointimuistio vahvisti monin osin hyvinvointialueen omassa, syksyn 2025 arviossaan nostamat esiin nostamat asiat. Huolta herätti lauseet, joissa todetaan, ettei lakiin havainnoista huolimatta tehdä muutoksia ennen kuin Soteri-rekisteröinti ja uudet toimintamallit ovat vakiintuneet.

Kumpula Tuomas
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue - Siun sote